

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 265/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen translain uudistuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Silvia Modigin /vas ym näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 265/2016 vp:

Aikooko hallitus edistää Suomen ihmisoikeusvelvoitteiden toteutumista uudistamalla translakia?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Transsukupuolisten ihmisten sukupuolen vahvistamisesta säädetään transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetussa laissa (563/2002, ”translaki”). Translaissa säädetään edellytyksistä, joiden täytyttyä henkilön sukupuoli voidaan vahvistaa vastakkaiseksi kuin mihin hänet on väestötietojärjestelmään merkitty.

Sosiaali- ja terveysministeriössä toimi 6.9.2013- 31.12.2014 työryhmä, jonka tehtävänä oli laatia ehdotukset niin sanottujen lisääntymiskyvyttömyys- ja naimattomuusvaatimuksien poistamisesta translaista sukupuolen oikeudellisen vahvistamisen edellytyksenä. Luonnos hallituksen esitykseksi, joka sisälsi ehdotukset näiden edellytysten poistamiseksi, valmistui syksyllä 2014. Tuolloinen hallitus ei kuitenkaan antanut esitystä eduskunnalle.

Pääministeri Juha Sipilän hallitus antoi syksyllä 2015 eduskunnalle esityksen eräiksi avioliittolain muutoksen edellyttämiksi lainmuutoksiksi (HE 65/2015 vp), jotka koskevat avioliittolain muuttumista sukupuolineutraaliksi. Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksen, jonka myötä translaista poistettiin naimattomuusvaatimus ja muutettiin muita avioliittoa ja rekisteröityä parisuhdetta koskevia sääntelyitä. Jos henkilö on rekisteröidyssä parisuhteessa, jatkossa vahvistusmenettelyssä edellytetty puolison suostumus kohdistuu liiton oikeudellisen muodon muuttumiseen, ei toisen puolison sukupuolen vahvistamiseen. Hallituksen esityksessä todetaan, että tällä korostetaan sukupuolen vahvistamista hakevan henkilön itsemääräämisoikeutta. Puolison ei tarvitse antaa suostumusta toisen puolison sukupuolen vahvistamiselle, jos pariskunta on jo avioliitossa. Tasavallan presidentti on vahvistanut lakimuutokset ja ne tulevat voimaan 1.3.2017.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman työryhmän tehtävänä oli myös arvioida mahdolliset muut translain muutostarpeet ja tehdä ehdotuksensa jatkotyöskentelyn pohjaksi. Työryhmän ehdotti loppuraportissaan (STM 2015:23), että selvitetään mahdollisuutta muuttaa lainsäädäntöä siten, että henkilö voi ilmoittaa tai tehdä hakemuksen sukupuolensa vahvistamisesta väestötietoihin ilman lääketieteellistä selvitystä transsukupuolisuudesta. Työryhmä katsoi, että asiaa arvioitaessa huomioon tulee ottaa rekisteritietojen luotettavuuden varmistamista koskevat seikat ja lainsäädäntö, jossa annetaan merkitystä henkilön oikeudelliselle sukupuolelle.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 265/2016 vp

Ehdotukseen lisääntymiskyvyttömyysvaatimuksen poistamisesta liittyen työryhmä katsoi, että arvioitavaksi tulee myös, miten sukupuolensa vahvistaneiden henkilöiden vanhemmuudesta tulisi säätää ja vaikutukset muuhun lainsäädäntöön.

Valtioneuvosto hyväksyi periaatepäätöksen pääministeri Juha Sipilän hallituksen tasa-arvo-ohjelmasta vuosille 2016-2019 valtioneuvoston istunnossa 4.5.2016. Hallituksen tavoitteet ja toimenpiteet sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja syrjinnän estämiseksi on koottu tässä ohjelmassa. Tasa-arvo-ohjelma tukee hallitusohjelman tavoitteiden saavuttamista. Hallitus jatkaa tasa-arvotyötään ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Helsingissä 7.6.2016

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula